[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 840 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 532

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ

ਬਨਾਮ

ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਪਿਨਿੰਗ

2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7821

18 ਜੁਲਾਈ 2024

**[ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ*
ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]**

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ; ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਟਰਪਲੇਅ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਸਿਰਲੇਖ+

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996-ਧਾਰਾ 11-ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦਾ ਅਮਲ, ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ - ਇੱਕ ਠੋਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ, ਜੇਕਰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ - ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਉਦੋਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਸਥਿਤ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ, ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਖੁਦ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ

*ਲੇਖਕ

ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ "ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਉਸ ਉੱਤੇ" ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਖੁਦ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। 11, ਸਿਰਫ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਡਿਮਰਰ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹੋਣ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ। [ਪੈਰਾ 59, 93, 135, 136]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996 - ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ, ਜੇਕਰ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਜੋ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ "ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ", ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਸਾਰਥਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ -ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁੱਖ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ - ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ - "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ

ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਸਾਰਥਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 48, 49, 51, 53, 54]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ 1996 - ਧਾਰਾ 11 - ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਦਾਇਰਾ - ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ:

ਮੰਨਿਆ: ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਨ ਰੀ: ਇੰਟਰਪਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਗੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਨ ਰੀ: ਇੰਟਰਪਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਬਕਾ ਨਜ਼ਰੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 113-114]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ 1996 - ਸ. 11 - ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਦਾਇਰਾ - ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ - ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ

ਸਿਧਾਂਤ, ਅਤੇ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 96-112]

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ "ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ - ਵਿਆਖਿਆ:

ਹੋਇਆ: ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੈ - ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਵੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਕੇ, ਅਤੇ ਬਦਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। - ਬਦਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨੂੰ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਇਹ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੈ। "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਨੋ-ਡਿਊਜ਼ ਜਾਂ ਨੋ ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਦਾਅਵੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਦਲਵੇਂ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟੇਬਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 40-42, 46, 47]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996 ਧਾਰਾ 16 ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ - ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ:

ਸਥਿਤ: ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ, ਮੁੱਖ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ - ਧਾਰਾ 16(1) ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ 'ਤੇ ਅਨਸਿਟਰਲ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ, 1985 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ - 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ - ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਰੀਵ ਸਾਰਥਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਥਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 49-51]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996-ਧਾਰਾ 11(6) - ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਐਮ/ਐਸ ਆਰਿਫ ਅਜ਼ੀਮ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ ਐਪਟੈਕ ਲਿਮਟਿਡ ਦਾ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾਬੱਧ ਹਨ - ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ:

ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਆਰਿਫ ਅਜ਼ੀਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਬੂਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਜਿਹਾ ਪਹੁੰਚ ਧਾਰਾ 11(6- ਏ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ ਰੀ: ਇੰਟਰਪਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ। ਆਰਿਫ ਅਜ਼ੀਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੇ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 133-134]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ; 1996 ਧਾਰਾ 11 - ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਵਜੋਂ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਕਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਹੈ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਬੀਮਿਤ ਦੁਆਰਾ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਰਕਮ ਵੀ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਵਾਦ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤੀਆ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36, 37]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਧਾਰਾ 11 ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੈੱਡਵੁੱਡ ਦਾਅਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਬੀਮਿਤ ਦੁਆਰਾ 02.03.2020 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 25.10.2021 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਡੈੱਡਵੁੱਡ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 38]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ [2023] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1081: 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 1066 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਐਮ/ਐਸ ਆਰਿਫ ਅਜ਼ੀਮ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ ਐਪਟੈਕ ਲਿਮਟਿਡ [2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 73: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 155 ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਡਿਸੀਟੈਕਸ ਫਰਨੀਸ਼ਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ [2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 389: (2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 621; ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ [2008] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 638: (2009) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267; ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ਿਓਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੀਨਸ ਪਾਵਰ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਟਿਡ [2014] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 360: (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 424; ਪਾਯਾਨਾ ਰੀਨਾ ਸਮੀਨਾਥਨ ਬਨਾਮ ਪਾਨਾ ਲਾਨਾ ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ (1913-14) 41 ਆਈ.ਏ. 142; ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗੇਨਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ (2007) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 692; ਆਰ.ਐਲ. ਕਲਾਥੀਆ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [2011] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 391: (2011) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 400; ਦਾਮੋਦਰ ਵੈਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਕੇ. ਕਾਰ [1974] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 240: (1974) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 141; ਭਾਰਤ ਹੈਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਅਮਰ ਨਾਥ ਭਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 625; ਪੀ.ਕੇ. ਰਮਈਆ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (1994) ਪੂਰਕ 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 126; ਨਾਥਨੀ ਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (1995) ਪੂਰਕ 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 324; ਜਯੇਸ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (2000) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 178; ਕੋਂਕਣ ਰੇਲਵੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਣੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ [2002] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 728: (2002) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 388; ਐਸਬੀਪੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ [2005] ਪੂਰਕ 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 688: (2005) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 618; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮਾਸਟਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ [2011] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 853: (2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349; ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਟਿਡ [2017] 10 ਐਸਸੀਆਰ 285: (2017) 9 ਐਸਸੀਸੀ 729; ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ ਐਕਸਪੋਰਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ [2019] 5 ਐਸਸੀਆਰ 521: (2019) 5 ਐਸਸੀਸੀ 362; ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦਯੁਤ ਦੇਬ ਬਰਮਨ [2019] 12 ਐਸਸੀਆਰ 123: (2019) 8 ਐਸਸੀਸੀ 714; ਉਤਰਾਖੰਡ ਪੂਰਵ ਸੈਨਿਕ ਕਲਿਆਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨੈਰਦਰਨ ਕੋਲ ਫੀਲਡ ਲਿਮਟਿਡ [2019] 14 ਐਸਸੀਆਰ 999: (2020) 2 ਐਸਸੀਸੀ 455; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਵਿਨੋਦ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ [2019] 17 ਐਸਸੀਆਰ 64: 2019 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 1241;

ਡੀਐਲਐਫ ਹੋਮ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾਪੁਰਾ ਹੋਮਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ [2021] 12 ਐਸਸੀਆਰ 1: (2021) 16 ਐਸਸੀਸੀ 743; ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਬਨਾਮ ਨੋਰਟੇਲ ਨੈੱਟਵਰਕਸ (ਇੰਡੀਆ) (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ [2021] 2 ਐਸਸੀਆਰ 644: (2021) 5 ਐਸਸੀਸੀ 738; ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਨਸੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ [2022] 13 ਐਸਸੀਆਰ 660: (2023) 2 ਐਸਸੀਸੀ 539; ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ ਇਨਫਰਾ ਲਿਮਟਿਡ [2023] 2 ਐਸਸੀਆਰ 846: (2023) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 389; ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [2019] 3 ਐਸਸੀਆਰ 465: (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੇਮੈਨ ਬਨਾਮ ਡਾਰਵਿਨਸ ਲਿਮਟਿਡ [1942] ਏਸੀ 356; ਹੇਟਰ ਬਨਾਮ ਨੈਲਸਨ [1990] 2 ਲੋਇਡ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 265, 272; ਕੋਲਮਾਰ ਇੰਪੈਕਸ ਬਨਾਮ ਪੀਏਜ਼ੈਡ, 1968 ਸੋਧਿਆ ਆਰਬਿਸ਼ਨ 149, 155 (ਕੋਲਮਾਰ ਕੋਰਡ'ਅਪੀਲ); ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਪੇਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟਡ ਬਨਾਮ ਫਲੱਡ ਐਂਡ ਕੈਂਕਲਿਨ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ, 388 ਧਾਰਾ 395 (ਯੂ.ਐਸ. ਐਸ.ਸੀ.ਟੀ. 1967) ਅਧੀਨ; ਬਕਈ ਚੈੱਕ ਕੈਸ਼ਿੰਗ, ਇਨਆਰਪੋਰੇਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਾਰਡੇਗਨਾ, 546 ਧਾਰਾ 440 (ਯੂ.ਐਸ. ਐਸ.ਸੀ.ਟੀ. 2006) ਅਧੀਨ; ਹਾਉਸਮ ਬਨਾਮ ਡੀਨ ਵਿਟਰ ਰੇਨੋਲਡਜ਼, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ, 537 ਧਾਰਾ 79, 84 (ਯੂ.ਐਸ. ਐਸ.ਸੀ.ਟੀ. 2002) ਅਧੀਨ; ਪੈਸੀਫਾਈਕੇਅਰ ਹੈਲਥ ਸਿਸਟਮਜ਼, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੁੱਕ, 538, ਧਾਰਾ 401 (ਯੂ.ਐਸ. ਐਸ. ਸਿਟੀ 2003) ਦੇ ਤਹਿਤ; ਡਿਲਨ ਬਨਾਮ ਬੀਐਮਓ ਹੈਰਿਸ ਬੈਂਕ, ਐਨਏ, 856 ਐਫ.3ਡੀ 330, 333 (ਚੌਥਾ ਸਰਕਲ 2017); ਐਸਕੋਬਾਰ ਬਨਾਮ ਸੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰੂਜ਼ ਆਪਰੇਟਰ, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ, 805 ਐਫ.3ਡੀ 1279, 1288-89 (11ਵਾਂ ਸਰਕਲ 2015) - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਗੈਰੀ ਬੀ. ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਤੀਜਾ ਐਡੀ. (2021), ਪੰਨੇ 685, 696, 1251 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੁਲ੍ਹਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2015; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940; ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963; ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872; ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਯੂਐਨਸੀਆਈਟੀਆਰਐਲ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ, 1985

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦਾ ਲਾਗੂਕਰਨ; ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ; ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ; "ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੀ ਅਪੀਲ; ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ; ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11

ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ; ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ; ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ; ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ; "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ "ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ; ਸਾਰਥਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ; ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ; ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤ; ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ; ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਦਾਖਲਾ; ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ; ਡੈੱਡਵੁੱਡ ਦਾਅਵਾ।

ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7821 ਆਫ਼ 2024

ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ 01.12.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੀ.ਯੂ.ਏ.ਏ. ਨੰਬਰ 209 ਆਫ਼ 2021

ਨਾਲ

2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7822

ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀਆਂ

ਸੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਾਧਵ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕੇਤਨ ਪਾਲ, ਅਰਜੁਨ ਬੋਸ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੁਭੀ ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸਥਾ ਨਿਸ਼ਾਦ, ਰਜਤ ਅਭਲੇ, ਰਜਤ ਛਾਬੜਾ, ਸ਼ਿਵਮ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੱਕਸ਼ੂ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਐਡਵੋਕੇਟ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਭਰਤ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਕੁਸ਼ਲ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.:

ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਸੂਚਕਾਂਕ*

ਏ. ਤੱਥ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ..... 3

ਬੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ..... 14

ਸੀ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ..... 16

ਡੀ. ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ..... 18

ਈ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ..... 19

i. ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ
ਵੱਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦਾ ਅਮਲ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ

*ਸੰਪਾਦਕ ਨੋਟ: ਮੂਲ ਨਿਰਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਨਾਬੰਦੀ

ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ?..... 21
ਏ. ਕੀ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ
ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ
ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ
ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ?.....25

ii. ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਕੀ ਹੈ ਕਿ
ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ
ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ
"ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?.....31

iii. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ?.....65
ਏ. ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ..... 66
ਬੀ. ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ..... 69
ਸੀ. ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ..... 71

ਐਫ. ਸਿੱਟਾ 84

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕੈਪਸ਼ਨਡ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

3. 2024 ਦਾ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 7220, 22.09.2023 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 209 ਆਫ਼ 2021 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ

ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

4. 2024 ਦਾ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 3792, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ 2021 ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 209 ਵਿੱਚ 01.12.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਉਸੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 22.09.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਏ. ਪੂਜ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ।

ਏ. <u>ਫੈਕਟੁਅਲ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ</u>

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਐਸਬੀਆਈ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਸ਼ੁਕਨ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸੈਂਟਰ, ਸਵਾਸਤਿਕ ਕਰਾਸ ਰੋਡ, ਸੀ.ਜੀ. ਰੋਡ, ਨਵਰੰਗਪੁਰਾ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹੈ।

6. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਮੈਸਰਜ਼ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਪਿਨਿੰਗ, ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਐਕਟ, 1932 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 845, ਘੋੜਾਸਰ ਨੇਨਪੁਰ, ਤਾਲੁਕਾ ਮੈਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਫੈਕਟਰੀ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕਪਾਹ ਦੇ ਤੰਤੂਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਕਤਾਈ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ।

7. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ 31.03.2018 ਨੂੰ 7,20,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁੱਲ ਬੀਮਾ ਰਾਸ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਅੱਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਤਰੇ (ਭੌਤਿਕ ਨੁਕਸਾਨ) ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ 31.03.2018 ਤੋਂ 30.03.2019 ਸੀ।

8. ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਫੈਕਟਰੀ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਮਾਲ, ਅਰਧ-ਤਿਆਰ ਸਾਮਾਨ, ਬਿਜਲੀ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਪਾਹ ਦੇ ਸਟਾਕ ਵਰਗੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

9. ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ 28.05.2018 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕੁੱਲ 1,76,19,967/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ 17.11.2018 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕੁੱਲ 6,32,25,967/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਸਿਰਫ 28.05.2018 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

10. ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਸਰਜ਼ ਪਰੇਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ 29.05.2018 ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਯੂਐਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ 29.05.2018 ਅਤੇ 29.08.2018 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਫੈਕਟਰੀ ਅਹਾਤੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 30.12.2018 ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਮੀ ਵਾਲੇ ਤਾਪਮਾਨ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਲਣ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਸਿਰਾਂ ਅਧੀਨ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 84,19,579/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

11. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 27.07.2018 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ 1,76,19,967/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ 24.12.2018 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ, 84,19,579/- ਰੁਪਏ। ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਕਪਾਹ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਵੈਲਯੂਮੈਟ੍ਰਿਕ ਗਣਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ 4,41,111.58 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 3,17,085.30 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ।

12. ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 04.01.2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਜੋਂ 84,19,579/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

13. ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 31.01.2019 ਨੂੰ 84,08,957/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ।

14. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੂਜੀ ਅੱਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 4,86,67,050/- ਰੁਪਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। 2,23,67,050/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ 14.10.2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

15. ਦੂਜੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, 25.10.2019 ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹੱਥੀਂ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨੇ ਪਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੱਤਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਮਿਤੀ:- 25/10/2019

ਨੂੰ,
ਮੈਨੇਜਰ,
ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ।

ਵਿਸ਼ਾ: - ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅੱਗ ਦਾਅਵਾ ਨੰ. 513768 ਮਿਤੀ 28/05/2018।

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਪਿਨਿੰਗ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ,

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਘੇਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਣਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁੱਲ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਨੁਕਸਾਨ/ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਾਨੂੰ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਹੰਕਾਰੀ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੰਮ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਡੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਸਟਾਕ, ਇਮਾਰਤ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਮਵਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਤੁਸੀਂ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਊਚਰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਹੁਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਆਡੀਟਰ ਅਤੇ ਬੈਂਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਤੁਹਾਡੇ/ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਘੇਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰੋ।

ਤੁਹਾਡਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ

ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਪਿਨਿੰਗ ਲਈ"

16. ਉਸੇ ਦਿਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਭੇਜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਈਮੇਲ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ,

ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ 04:00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ 28/05/2018 ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਅੱਗ ਦਾਅਵੇ ਨੰਬਰ-513768 ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਸਾਡੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ਵਿਨਕੁਮਾਰ ਐਨ. ਕੱਚਾ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ਵਿਨਕੁਮਾਰ ਕੱਚਾ ਮੈਡੀਕਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਵਾਂਗੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਡੀਕਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਆਲੂ ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇੱਥੇ ਨੱਥੀ ਹੈ।

ਧੰਨਵਾਦ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ"

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਈਮੇਲ ਦਾ ਜਵਾਬ 07.11.2019 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੂਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਜਵਾਬ ਪੱਤਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ

ਮਿਤੀ: 07/11/2019

ਨੂੰ

ਮੈਸਰਜ਼ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਪਿਨਿੰਗ

ਸਰਵੇਖਣ ਨੰ. 845, ਨੇਨਪੁਰ ਹੈਦਰਵਾਸ ਰੋਡ, ਘੋੜਸਰ ਗਾਮ, ਤਾਲ: ਮਹਿਮਦਾਬਾਦ, ਗੁਜਰਾਤ-387110

(ਮੋ.): 9377071329

ਪਿਆਰੇ ਜਨਾਬ,

ਮੁੜ: ਪਾਲਿਸੀ ਨੰ. 9006820 ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਨੰ. 513768 ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ: 28/05/2018 ਉਪ: ਤੁਹਾਡੇ 25/10/2019 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਜਵਾਬ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ 25/10/2019 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਸੰਚਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ 25/10/2019 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਚਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 24 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ਵਿਨ ਕੱਚਾ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੱਚਾ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੂਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਭੇਜਣਾ 8 ਜਨਵਰੀ 2019 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੱਥੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸ਼੍ਰੀ ਕੱਚਾ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡਾ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ
ਐਸਬੀਆਈ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਲਈ,
(ਐਸਡੀ)
ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਸਤਾਖਰਕਰਤਾ"

18. 02.03.2020 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅੱਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਅੱਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ, ਜੋ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੂਜੀ ਅੱਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਕਿਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ 25.10.2019 ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

19. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 16.03.2020 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਚਿਆ-ਸਮਝਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਅਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਦ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬਣ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

20. ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸਤਾਨਾ ਹੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 25.10.2021 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ, 1996") ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

21. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ 1,76,19,967/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਿਰਫ 84,19,579/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ 92,00,388/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਉਂ ਕੱਟੀ ਗਈ ਸੀ।

22. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਪੁਰਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ 24.12.2018 ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਮੁੜਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਾਲਸੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ।

23. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਐੱਸ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। (2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 621 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਡਾਇਸੀਟੈਕਸ ਫਰਨਿਸ਼ਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"6. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 84, 19,579 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ 92,00,388/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੱਟੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੁੱਲ ਦਾਅਵਾ 1,76,19,967/- ਰੁਪਏ ਸੀ।

6.1 ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦਾਅਵਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਹੈ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰੱਥ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ

ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

6.2 ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਡਾਇਸੀਟੈਕਸ ਫਰਨਿਸ਼ਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ [(2020) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 621] ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ,

"...ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਜੋ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਯਕੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰਥਕ (ਪੜ੍ਹੋ: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ) ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਉਲਟ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਚ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਤੀਜਾ (ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਜੋਂ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ) ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਹੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

6.3 ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

6.4 ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਟੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।

6.5 ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

24. ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 22.09.2023 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 2024 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 7220 ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 01.12.2023 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 2024 ਦੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 3792 ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਕੇਤਨ ਪਾਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਾਂ "ਇਸਨੂੰ ਲਓ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿਓ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਕਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ (2009)1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ ਦੇ ਪੈਰਾ 52(iv) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਕਥਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

26. ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 02.03.2020 ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 14 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 24.12.2018 ਤੋਂ ਪਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

27. ਆਪਣੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਨੇ (2023) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 389 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ ਇਨਫਰਾ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ "ਸੂਈ ਦੀ ਅੱਖ" ਟੈਸਟ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 424 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੀਨਸ ਪਾਵਰ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

28. ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਥਿਤ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੌਤਿਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ।

29. ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ 25.10.2019 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਵੀ 30.09.2019 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਸੀ. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ।

30. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਿਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਦੋ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਲਗਭਗ 8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੇ

ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਵੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

31. ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਪ੍ਰਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਸੂਖਮ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਅਸਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਮਝੌਤਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਹੈ, ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

32. ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 25.09.2019 ਦਾ ਪੱਤਰ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 11 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਿਰਫ 07.11.2019 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 02.03.2020 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

33. ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਡੀ. <u>ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ</u>

34. ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ: -

i. ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ ਵੱਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦਾ ਅਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ?

ii. ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

iii. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

ਈ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

35. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਹੈ:

"13) ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ) ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ/ਫਰਕ ਲਈ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਅਜਿਹੇ ਦੋ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੁਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ/ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"

36. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਕਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

37. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 84,19,579/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਵੰਡੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਵਾਦ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤੀਆ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

38. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੈੱਡਵੁੱਡ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨੋਟਿਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 02.03.2020 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 25.10.2021 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਡੈੱਡਵੁੱਡ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

39. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ ਇਹ ਸਵਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ 24.12.2018 ਦੇ ਸਹਿਮਤੀ

ਪੱਤਰ ਅਤੇ 04.01.2019 ਦੇ ਐਡਵਾਂਸ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

i. ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ ਵੱਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦਾ ਅਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ?

40. ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੁਆਰਾ। ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਵੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲ ਕੇ, ਅਤੇ ਬਦਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਦਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨੂੰ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਾਂ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

41. "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਨੋ-ਡਿਊਜ਼ ਜਾਂ ਨੋ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਦਾਅਵੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਤੀ ਰਹਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

42. "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਲ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਦਲਵੇਂ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 63, ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"63. ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। - ਹਰੇਕ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣ

(ਏ) ਏ ਬੀ ਲਈ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਏ ਹੁਣ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਬੀ) ਏ ਬੀ ਦਾ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ। ਏ ਬੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੀ ਪੂਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ 2,000 ਰੁਪਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 5,000 ਰੁਪਏ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸਨ। ਸਾਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਸੀ) ਏ ਬੀ ਦਾ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ। ਸੀ ਬੀ ਨੂੰ 1,000 ਰੁਪਏ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਏ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਤੀ ਹੈ ਦਾਅਵਾ।

(ਡੀ) ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਕਮ, ਜਿਸਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਏ, ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਬੀ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੀ, ਇਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ, 2,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੀ ਰਕਮ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ।

(ਈ) ਏ 'ਤੇ ਬੀ ਦਾ 2,000 ਰੁਪਏ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੈ। ਏ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਆਨੇ ਦੀ [ਰਚਨਾ] ਅਦਾ ਕਰੇ। ਬੀ ਨੂੰ 1,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬੀ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

43. ਪਯਾਨਾ ਰੀਨਾ ਸਮੀਨਾਥਨ ਬਨਾਮ ਪਾਨਾ ਲਾਨਾ ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ (1913-14) 41 ਆਈ.ਏ. 142 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ:

"... ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਰਸੀਦ' ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ 'ਰਸੀਦ' ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਇੱਕ ਬਦਲਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਵਜੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਿਦਾਇਗੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਅਰਥਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

45. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ "ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ" ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ?

46. ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

47. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹੈ।

ਏ. ਕੀ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ?

48. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ "ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ" ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਾਰਥਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਸਲੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ।

49. ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ, ਮੁੱਖ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ 'ਤੇ ਅਨਸਿਟਰਲ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ, 1985 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ") ਦੀ ਧਾਰਾ 16 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ: -

i. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ii. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

50. ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਲਸੀ ਐਕਟ, 1940 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗੇਨਜ਼ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ (2007) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 692 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਬਚਦਾ ਹੈ।

51. ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਸਾਰਥਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਥਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

52. [1942] ਏ.ਸੀ. 356 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੇਮੈਨ ਬਨਾਮ ਡਾਰਵਿਨਸ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ, ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਖੰਡਨ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਬਚਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਖੰਡਨ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਖਮੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਹੋਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

53. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਾਰਥਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

54. ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

55. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ "ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ" 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"44. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਰਸੀਦ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਸਲੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [...]"

56. ਦੁਬਾਰਾ, (2011) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 400 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਰ.ਐਲ. ਕਲਾਥੀਆ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਨੋ-ਡਿਊਜ਼ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਸਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"13. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ:

(1) ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ "ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ "ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

(ii) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ "ਨੋ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਸੱਚੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(iii) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ/ਰਸੀਦ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਧਿਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ "ਬਿਨਾਂ ਪੱਖਪਾਤ" ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ "ਨੋ-ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

57. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵੈਧ ਅਤੇ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਡਿਸਚਾਰਜ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

58. ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰਸੀਦ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਸੀਦ ਜਾਂ ਵਾਊਚਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

59. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਖੁਦ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ "ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਉਸ ਉੱਤੇ" ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ii. ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਕੀ ਹੈ?

60. ਕੀ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ।

61. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਮੋਦਰ ਵੈਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਕੇ. ਕਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰ (1974) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 141 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"4. ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ: ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(ਬੀ) ਅਤੇ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਖੁਦ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

XXX XXX XXX

6. ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ "ਉੱਤੇ" ਜਾਂ "ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਉਸ ਰੱਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ 'ਤੇ' ਜਾਂ 'ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ' ਜਾਂ 'ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

7. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਧਾਰਾ ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਇੱਕਪਾਸੜ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਉਹ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵੀ ਬਚਦੀ ਹੈ। ਇਹ

ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਆਦਿ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। [...]"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

62. ਭਾਰਤ ਹੈਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਅਮਰ ਨਾਥ ਭਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 625 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਧਿਰ ਇਸ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"1. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

63. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਕੇ. ਰਮਈਆ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 1994 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪਲਾਈ (3) ਐਸਸੀਸੀ 126 ਅਤੇ ਨਥਾਨੀ ਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ 1995 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪਲਾਈ (3) ਐਸਸੀਸੀ 324 ਵਿੱਚ।

64. ਪੀ.ਕੇ. ਰਮਈਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਦਾਮੋਦਰ ਵੈਲੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ "ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ" ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰੈਫਰਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"6. [....] ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ।

XXX XXX XXX

8. [...] ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਗਤ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ।"

65. ਨਥਾਨੀ ਸਟੀਲਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਕੇ. ਰਮਈਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"3. [...] ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [...]"

66. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਫੈਸਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਜੈਸ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ਿਓਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਜੋ ਕਿ (2000) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 178 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਮਰ ਨਾਥ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"1. [...] ਕੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਭੁਗਤਾਨ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [...]"

67. ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

68. ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। (2002) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 388 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਂਕਣ ਰੇਲਵੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਣੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲਿਟੀ, ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

69. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਸਬੀਪੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ (2005) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 618 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 16, ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ

ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ, 1996 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਜਾਂ 11 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

70. ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸਬੀਪੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

"22.1. ਮੁੱਖ ਜੱਜ/ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦੇ (ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਉਹ ਹਨ:

(ਏ) ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ ਢੁਕਵੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(ਬੀ) ਕੀ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਧਿਰ ਜਿਸਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਿਰ ਹੈ।

22.2. ਉਹ ਮੁੱਦੇ (ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਜੱਜ/ਉਸਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਉਹ ਹਨ:

(ਏ) ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ (ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ) ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਦਾਅਵਾ।

(ਬੀ) ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

22.3. ਉਹ ਮੁੱਦੇ (ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ) ਜੋ ਮੁੱਖ ਜੱਜ/ਉਸਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ:

(i) ਕੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਵਿਭਾਗੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ) ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)।

(ii) ਗੁਣ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ।"

71. ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (2011) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮਾਸਟਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਸਨ। ਉਕਤ ਤਰਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"18. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਨੋ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜੋ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜਾਂ ਨੋ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

XXX XXX XXX

23. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ [(2009) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267] (ਪੰਨਾ 284, ਪੈਰਾ 25) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤੀ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਨੋ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਤੀ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ,

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਨੋ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

72. ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ਿਓਰੈਂਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੰਜਾ ਦਾਅਵਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਲਝ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"10. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਜਾ ਦਾਅਵਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਧੀਨਗੀ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ 31.03.2011 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਖੁਦ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਇੰਨੀ ਖ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਸਾਡਾ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਅਧੀਨਗੀ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਅਧੀਨਗੀ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਸਵੈਇੱਛਤ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧੀਨਗੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਡਾ ਜਵਾਬ, ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸੀ, ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਲਸੀ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

73. ਐਸਬੀਪੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ)) ਅਤੇ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਛੋਟੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 246ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ

ਦਾਇਰੇ ਕਾਰਨ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ:

i. ਪਹਿਲਾਂ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ

ii. ਦੂਜਾ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ।

iii. ਤੀਜਾ, ਐਕਟ, 1996 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੈ।

74. ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ, 1996 ਨੂੰ 2015 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: "(6ਏ) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹੇਗਾ।"

75. ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤੀਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ 2019 ਦੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

76. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਟਿਡ (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 729 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

"48. [...] ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਭਾਵ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਹੱਲ ਸਰਲ ਹੈ - ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

XXX XXX XXX

59. 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਐਸਬੀਪੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ [(2005) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 618] ਅਤੇ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੀ। [(2009) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 267]। ਇਹ ਸਥਿਤੀ 2015 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੋਧ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ - ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

77. ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ ਐਕਸਪੋਰਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 362 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੰਦਾ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸਦਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੈਰੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ, ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਧਿਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ [...]

XXX XXX XXX

17. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧੋਖਾਧੜੀ/ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ/ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧੋਖਾਧੜੀ/ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ/ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਮੁੱਖ ਜੱਜ/ਉਸਦੇ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

18. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 25-9-2013 ਅਤੇ 25-10-2013 ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਰਵੇਅਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 5-5-2016 ਅਤੇ 24-6-2016 ਨੂੰ 25-9-2013 ਅਤੇ 25-10-2013 ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਈਮੇਲ ਭੇਜੇ ਸਨ, ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 12-7-2016 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 27-7-2016 ਨੂੰ, ਇਸਨੇ ਯੂ-ਟਰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ/ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਬਿੰਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ/ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਹੈ।

19. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧੀਨਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਅਧੀਨਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ

ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ।

20. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6-ਏ) ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਟਿਡ [ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਟਿਡ (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 729: (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸੀ.ਆਈ.ਵੀ.) 764] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਰੀਖਣ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜਾਂਚ ਛੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ (ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪੰਜ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਗਾਰੰਟੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਰੇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6-ਏ) ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਛੱਡਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬੇਲੋੜੀ ਲੰਬੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

21. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਅੰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ 11 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ 27-7-2016 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਗਈ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਾਇਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

22. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਕੈਨੀਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾ ਕੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਵਾਦ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

78. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਸਟਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ 2015 ਦੇ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੇ ਸੰਮਿਲਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

79. ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦਯੁਤ ਦੇਬ ਬਰਮਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ (2019) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 714 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"10. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਹੁਣ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ [ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ ਐਕਸਪੋਰਟਸ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 362: (2019) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 785] ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਤੰਗ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. [ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ.ਏ. ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਟਿਡ (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 729: (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 764] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾ 48 ਅਤੇ 59 ਵੇਖੋ

11. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ ਐਕਸਪੋਰਟਸ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ [ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ ਐਕਸਪੋਰਟਸ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 362: (2019) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 785] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

80. ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਪੂਰਵ ਸੈਨਿਕ ਕਲਿਆਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨੈਰਦਰਨ ਕੋਲ ਫੀਲਡ ਲਿਮਟਿਡ, (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 455 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11(6) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"7.10. ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਮੁੱਦੇ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਬਾਕੀ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਮਪੇਟੇਂਜ਼-ਕੋਮਪੇਟੇਂਜ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

7.11. " ਕੋਮਪੇਟੇਂਜ਼-ਕੋਮਪੇਟੇਂਜ਼ " ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਸਨੂੰ "ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ", ਜਾਂ "ਯੋਗਤਾ ਡੀ ਲਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ" ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ

ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। [...]7.12. 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

7.13. ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਮੇਤ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 ਇੱਕ ਸੰਮਲਿਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝੇਗਾ। ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7.14. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਮਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਆਈਟੀਡਬਲਯੂ ਸਾਈਨੋਡ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ [ਆਈਟੀਡਬਲਯੂ ਸਾਈਨੋਡ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ (2004) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 48] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀਮੇਂਸ ਐਟਕੀਨਗੇਸੇਲਸ਼ਾਫਟ [ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੀਮੇਂਸ ਐਟਕੀਨਗੇਸੇਲਸ਼ਾਫਟ (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 451] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 1996 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ

ਰਹੇਗੀ, ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। [...]"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

81. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਵਿਨੋਦ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ 2019 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 1241 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"16. [...] ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ" ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜੋ 06.05.2014 (ਸੀਏ ਨੰ. 6400/2016) ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 28.08.2014 (ਸੀਏ ਨੰ. 6420/2016) ਨੂੰ "ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ" ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਮਜਬੂਰੀ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ (ਆਂ) ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

82. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 11 ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ 'ਮੌਜੂਦਗੀ' ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੀ 'ਵੈਧਤਾ' ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"147.4. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

147.5. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 11 ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ [ਐਸਬੀਪੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ (2005) 8 ਐਸਸੀਸੀ 618] ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਝ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਦੋਵਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਧਾਰਾ 11 ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮਿਆਰ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਯਾਨੀ ਕਿ "ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ"।

147.6. ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾ ਮੰਚ ਹੈ ਜੋ ਰੈਫਰਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਧੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸੰਪੂਰਨ "ਹੈਂਡਸ ਆਫ" ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ। ਸੀਮਤ, ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

147.7. ਸੀਮਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

147.8. ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਏਗੀ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗੀ ਜਦੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [...]

XXX XXX XXX

147.11. ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੰਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਯੋਗਤਾ ਰਹਿਤ, ਬੇਤੁਕੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਟੈਸਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਤੇਜ਼, ਚੁਸਤ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

83. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ, ਐਕਟ, 1996 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰਦੋਸ਼, ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

"148. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43(1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਅਤੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦਿਤ "ਨੋ-ਕਲੇਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਜਾਂ ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ "ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਫਟਾ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ [ਫਿਲੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਫਟਾ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ, 2007 ਯੂ ਕੇਐਚਐਲ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 40: 2007 ਬੱਸ ਐਲ ਆਰ 1719 (ਐਚਐਲ)], ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਆਦਮੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੇਕਰ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

84. "ਸੀਮਾ" ਅਤੇ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਂਗ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਵ, ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11(6) ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ:

"154.1. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਜਾਂ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ [ਐਸਬੀਪੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ (2005) 8 ਐਸਸੀਸੀ 618] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ 3 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (23-10-2015 ਤੋਂ ਪਿਛਾਖੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ) ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (9-8-2019 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ), ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

154.2. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹੈ।

154.3. 2016 ਦੇ ਐਕਟ 3 ਅਤੇ 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਮ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਪਹਿਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(2)(ਏ) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i), (ii) ਜਾਂ (iv) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ "ਦੂਜੀ ਨਜ਼ਰ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

154.4. ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 8 ਜਾਂ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਵੈਧ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੂ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਗੇ। ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਸਮੀਖਿਆ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲਿਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੈੱਡਵੁੱਡ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਜਦੋਂ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ; ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੜੱਪਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

85. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਸ਼ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਪਹਿਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੇਤੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਹਨ।

86. ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਡੀਐਲਐਫ ਹੋਮ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾਪੁਰਾ ਹੋਮਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ (2021) 16 ਐਸਸੀਸੀ 743 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਸਮੀਖਿਆ, ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

"21. ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਰੇ ਹੋਏ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਕੱਟਣ

ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੇਖਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 1, ਪੈਰਾ 236, 237, 244.3, 244.4, 244.5, 244.5.1-244.5.3: (2021) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸਿਵ) 549] ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਤੁਕੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ" ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇ।"

87. ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਬਨਾਮ ਨੈਰਟੇਲ ਨੈੱਟਵਰਕਸ (ਇੰਡੀਆ) (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ, (2021) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 738 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ:

"45. ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549] ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਵਿਵਾਦਾਂ" ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਪਹਿਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਸਮੀਖਿਆ ਮਰੇ ਹੋਏ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੰਗੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਰੁਕਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਾਲਸੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

45.1. [...] ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਫੋਰਮ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਰਦੋਸ਼, ਬੇਤੁਕੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਟੈਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ "ਸਿਰਫ਼" ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ "ਪ੍ਰਗਟ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਪੂਰਵ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਬੱਧ ਅਤੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। [...]"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

88. ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਨਸੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ (2023) 2 ਐਸਸੀਸੀ 539 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ 1996 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹਿਸਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੇ ਸੰਮਿਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"90. [...] ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ/ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਲਾਹਿਆ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹਿਸਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸਯੋਗ ਕੇਸ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549] ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

91. ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਸੰਬੰਧੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ।

92. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6-ਏ) ਦੇ ਸੰਮਿਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ

ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

93. ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਮੇਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੰਧਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਹ ਅਪਵਾਦਿਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

94. ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 2019 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 13161 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2022 ਦੇ 341 ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ/ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਜੀ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 6.7.2.0 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦ/ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹਿਸਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਅਤੇ "ਸੂਚਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ" ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦੋਵੇਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

89. ਸਾਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੂਰਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲੇ ਬੇਕਾਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਰੁਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੈਫਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਥਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਸੰਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਰਹੇਗੀ ਜੋ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮ "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਪੂਰਵ-ਨਿਰਭਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

90. (2023) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 385 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ ਇੰਫਰਾ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਉਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ "ਨੀਡਲ ਦੀ ਅੱਖ" ਟੈਸਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਟੈਸਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟੈਸਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਛੱਡਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਡਿਮਰਰ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲਟੀ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ 2015 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿੰਨੀ ਟਰਾਇਲਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"24. ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਮ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ

ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਪਹਿਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਵੀਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗਲੈਕਸੀ ਇਨਫਰਾ ਐਂਡ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ [ਪ੍ਰਵੀਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗਲੈਕਸੀ ਇਨਫਰਾ ਐਂਡ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (2021) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 671, ਪੈਰਾ 29, 30: (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 307], ਸੰਜੀਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਸੀਮਾ ਕੁਕਰੇਜਾ [ਸੰਜੀਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਸੀਮਾ ਕੁਕਰੇਜਾ (2021) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 732: (2021) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 597] ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਲਿਮਟਿਡ [ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਸੀ. ਲਿਮਟਿਡ (2023) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 539: (2023) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 88], ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਹੈ, ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਬਨਾਮ ਨੋਰਟੇਲ ਨੈੱਟਵਰਕਸ (ਇੰਡੀਆ) (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ [ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਬਨਾਮ ਨੋਰਟੇਲ ਨੈੱਟਵਰਕਸ (ਇੰਡੀਆ) (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (2021) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 738: (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 352] (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ " ਨੋਰਟੇਲ ਨੈੱਟਵਰਕਸ ") ਅਤੇ ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਰਾਮਚੰਦਰਈਆ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ [ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਰਾਮਚੰਦਰਈਆ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ (2021) ਵਿੱਚ। 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705 : (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 335], ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸੂਈ ਦੀ ਅੱਖ

25. ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਰੈਫਰਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।

26. ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਪਹਿਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ

ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇੱਕ ਡਿਮਰਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹਨ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਪੈਰਾ 154.4: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549] [...]

27. ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲਿਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ; ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪਹਿਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਪੈਰਾ 134: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549] ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲਣ ਦਿਓ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲਿਟੀ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਸੱਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549] ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੈ। [ਬੀ.ਐੱਸ.ਐੱਨ.ਐੱਲ. ਬਨਾਮ ਨੋਰਟੇਲ ਨੈੱਟਵਰਕਸ (ਇੰਡੀਆ) (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (2021) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 738, ਪੈਰਾ 47: (2021) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 352] ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਭਾਵੇਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ, ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਪੈਰਾ 1544: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549]।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

91. ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ (ਉੱਪਰੋਂ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਏ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਪੂਰਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਯੋਗਤਾ ਰਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"28. ਸੂਈ ਦੀ ਅੱਖ ਰਾਹੀਂ ਸੀਮਤ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰੈਫਰੈਂਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਪੈਰਾ 139: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549]। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2021) 2

ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549] ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸੀਮਤ ਕੰਪਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝਿਜਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ [ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ] ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਪੈਰਾ 139: (2021) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਲ) 549]। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਥਿਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀਐਲਐਫ ਹੋਮ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾਪੁਰਾ ਹੋਮਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ [ਡੀਐਲਐਫ ਹੋਮ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾਪੁਰਾ ਹੋਮਜ਼ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ (2021) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 743, ਪੈਰਾ 22, 26: 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 781, ਪੈਰਾ 18, 20] ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

92. ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਉਭਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

i. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਮੋਦਰ ਵੈਲੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਮਰ ਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪੀ.ਕੇ. ਰਮਈਆ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਨਥਾਨੀ ਸਟੀਲਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ "ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤਾ" ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ii. ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਂਕਣ ਰੇਲਵੇ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਸ ਬੀ ਪੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੱਤ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ। ਜਯੇਸ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

iii. ਐਸ ਬੀ ਪੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਨੀਤ, ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਂ ਤਾਂ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਸੀ, ਉਹ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੰਜਾ ਦੋਸ਼ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਲਈ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ।

iv. ਐਸ ਬੀ ਪੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ "ਮੌਜੂਦਗੀ" ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ "ਕੁਝ ਵੀ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ"।

V. ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਐਂਟੀਕ ਆਰਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੈਫਰਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਡੂਰੋ ਫੇਲਗੁਏਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਲਈ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਹੋਈ ਸੀ।

vi. ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਾਂਬੱਧ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਸਨ, ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ "ਸੂਈ ਦੀ ਅੱਖ" ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੇਤੁਕੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

93. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਰਫ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਡਿਮਰਰ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹੋਣ।

iii. ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿੱਚ:: ਇੰਟਰਪਲੇ ਬਿਟਵੀਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟਸ ਅੰਡਰ ਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

94. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ, 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 1066 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿੱਚ: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਤਾ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 11 ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਭਾਵੁਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਵਿੱਚ: ਇੰਟਰਪਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"179. [...] ਹਾਲਾਂਕਿ, ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੁਕਸ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜੋ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ (ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ| ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਖੁਦ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗਾ।

XXX XXX XXX

185. ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮਿਆਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 8 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ।

186. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ)। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ:

ਏ. ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਵਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

ਬੀ. ਜੇਕਰ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

95. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ।

ਏ. ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ

96. ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

97. ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ-ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

98. ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਹੈ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਣ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

99. ਗੈਰੀ ਬੀ. ਬੋਰਨ[1] ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ 'ਆਰਬਿਟਰੇਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ' ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸਹਿ-ਸੰਯੋਜਕ ਹੈ। ਉਹ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ" ਨੂੰ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਕਸਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਚਸਪੀ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਆਜ਼ਾਦ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸਮਝੌਤੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਹਨ।"[2]

100. [1990] 2 ਲੋਇਡ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ 265, 272 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੇਟਰ ਬਨਾਮ ਨੈਲਸਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ"।

ਬੀ. ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ

101. ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ।

102. ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ

[1]ਗੈਰੀ ਬੀ. ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ (2021), ਪੰਨਾ 685

[2]ਗੈਰੀ ਬੀ. ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ (2021), ਪੰਨਾ 696

ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

103. ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਫ੍ਰੈਂਚ ਨਿਊ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1981 ਅਤੇ 13 ਜਨਵਰੀ 2011 ਦੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੰ. 2011-48 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗਵਰਨਿੰਗ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕੋਲਮਾਰ ਇੰਪੈਕਸ ਬਨਾਮ ਪੀਏਜ਼ੈਡ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1968 ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਈਜ਼ਡ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 149, 155 (ਕੋਲਮਾਰ ਕੋਰ ਡੀ'ਅਪੀਲ) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, "ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੱਜ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

104. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ, ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਵੈਧਤਾ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਦੇਖੋ: ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਪੇਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟਡ ਬਨਾਮ ਫਲੱਡ ਐਂਡ ਕੌਂਕਲਿਨ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ 388 ਯੂ.ਐਸ. 395 (ਯੂ.ਐਸ. ਐਸ.ਸੀ.ਟੀ. 1967) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਬਕੀ ਚੈੱਕ ਕੈਸ਼ਿੰਗ, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਾਰਡੇਗਨਾ 546 ਯੂ.ਐਸ. 440 (ਯੂ.ਐਸ. ਐਸ.ਸੀ.ਟੀ. 2006) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ]

105. ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ[3] ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਮਰੀਕੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਦਾਅਵੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ "ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਬਿਲਿੰਗ ਸਿਸਟਮ, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੈਮਿਨੀ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ, 103 ਐਸ.ਡਬਲਯੂ. 3ਡੀ 507, 514-515 (ਟੈਕਸਾਸ ਐਪ. 2003) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ

[3]ਗੈਰੀ ਬੀ. ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ, ਤੀਜਾ ਐਡ. (2021), ਪੰਨਾ 1251

ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੂਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

106. ਹਾਉਸਮ ਬਨਾਮ ਡੀਨ ਵਿੱਟਰ ਰੇਨੋਲਡਸ, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ, 537 ਯੂ.ਐਸ. 79, 84 (ਯੂ.ਐਸ. ਐਸ.ਸੀ.ਟੀ. 2002) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਯੂ.ਐਸ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਟੀ ਲਈ ਛੋਟ, ਦੇਰੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਸੀ. ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ

107. ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਡੈੱਡਲਾਕ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

108. ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ (ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ (ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 8 ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਧਾਰਾ 11 ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਐਸਬੀਪੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 11 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਕ ਹਨ, ਨੂੰ 2015 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

109. ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 11 ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਅੰਤਰ ਹਨ:

i. ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ii. ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨਕਾਰ ਲਈ ਅਪੀਲ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

iii. ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਿਆਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਜਾਂਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਿਆਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

iv. ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ।

110. ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਸਮੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੱਕ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

111. ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਅਧੀਨ 'ਪ੍ਰੀਖਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਨਿਯਮ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਨਿਯਮ' ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

112. ਉਪਰੋਕਤ ਪਹੁੰਚ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਪਹਿਲਾ, ਇਹ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ

ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

113. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2015 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁੜ ਵਿੱਚ:: ਇੰਟਰਪਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਗੇ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਦੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"209. ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਸ਼ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ"। ਇਹ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, "ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ" ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਣ-ਸਟੈਂਪਡ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਣ-ਸਟੈਂਪਡ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇੱਕ ਸਮਾਂਬੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। [...]"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

114. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਵਿੱਚ: ਇੰਟਰਪਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੁੜ ਵਿੱਚ: ਇੰਟਰਪਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਬਕਾ ਨਜ਼ਰੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

115. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ "ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ, ਉਸ ਮੂਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ

ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

116. "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦਾ ਸਵਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

117. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ, ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਮਝ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ "ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ "ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਏ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

118. "ਸੂਈ ਦੀ ਅੱਖ" ਅਤੇ "ਐਕਸ-ਫੇਸ ਮੈਰਿਟਲੈੱਸ" ਵਰਗੇ ਟੈਸਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਭਾਵੇਂ ਸੀਮਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਬਿਟਰਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

119. ਧਾਰਾ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ, 1996 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

120. ਬਾਅਦ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ "ਦੂਜੀ ਨਜ਼ਰ" ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਸੀਫਾਈਕੇਅਰ ਹੈਲਥ ਸਿਸਟਮਜ਼, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬੁੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ 538, ਯੂ.ਐਸ. 401 (ਯੂ.ਐਸ. ਐਸ. ਸੀ.ਟੀ. 2003) ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਿਟੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ, "ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਉਪਚਾਰਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਹੈ"। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਮਰੀਕੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਡਿਲਨ ਬਨਾਮ ਬੀ ਐਮ ਓ ਹੈਰਿਸ ਬੈਂਕ, ਐਨਏ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 856 ਐਫ.3ਡੀ 330, 333 (ਚੌਥਾ ਸਰ. 2017) ਅਤੇ ਐਸਕੋਬਾਰ ਬਨਾਮ ਸੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰੂਜ਼ ਆਪਰੇਟਰ, ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟਿਡ ਦੇ 805 ਐਫ.3ਡੀ 1279, 1288-89 (11ਵਾਂ ਸਰਕਲ 2015) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ।

121. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਨ ਤੱਥ ਹੋਣ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਾਊਚਰ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸੱਚ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਊਚਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ।

122. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਸਿਰਫ਼ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ 'ਤੇ ਮਹਾਂਦੋਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

123. ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣ ਨਾਲ, ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

124. ਧਾਰਾ 11 ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾਬੱਧ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਲਟ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਸਰਲੀਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

125. ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਬੇਤੁਕੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੇਤੁਕੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਆਪਕ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਨਾਲ, ਪਹਿਲੀਆਂ ਕੁਝ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇਗਾ।

126. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 155 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਮ/ਐਸ ਆਰਿਫ਼ ਅਜ਼ੀਮ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਐਮ/ਐਸ ਐਪਟੈਕ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

127. ਆਰਿਫ਼ ਅਜ਼ੀਮ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦੋ ਮੁੱਦੇ ਉੱਠੇ ਸਨ:

i. ਕੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰਿਫ਼ ਅਜ਼ੀਮ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਗਈ ਸੀ?

ii. ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਂ-ਰੋਕ ਹਨ?

128. ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 3 ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਦੋਂ ਇਕੱਠਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 56 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਐਕਟ,

1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

129. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਿਫ਼ ਅਜ਼ੀਮ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

130. ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾ 67 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਜਾਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਫਸਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।"

131. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 89 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"89. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਟੈਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਪਹਿਲਾ, ਕੀ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਪੂਰਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤ ਦਾਅਵੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

132. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਵਿੱਚ: ਇੰਟਰਪਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

133. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਰਜ਼ੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਆਰਿਫ਼ ਅਜ਼ੀਮ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਬੂਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਕਿ ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿੱਚ: ਇੰਟਰਪਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ।

134. ਆਰਿਫ਼ ਅਜ਼ੀਮ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ। ਇਹਨਾਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਰਿਫ਼ ਅਜ਼ੀਮ (ਉਪਰਾ) ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਐੱਫ. ਸਿੱਟਾ

135. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਧਾਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ "ਸਹਿਮਤੀ

ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

136. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਏ. ਪੂਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

137. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਖਾਲੀ ਹੈ।

138. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿਦਵਾਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

139. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਐੱਸ.), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਮਾਮਲੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ।

†ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ